

Kutsal Kitap'tan bir Kadın – ESTER

Bu sıradan yaşamda Tanrı'nın sağlayışı hakkındaki bilgilerimiz çoğunlukla katekizm (ilmihal) çalışması gibi teoriye dayanır. Bu sıradan yaşam içinde bir çokları Tanrı'nın güçlü bir şekilde çalıştığını görmek ve mucizelerine tanık olmak ister. Ester kitabında Tanrı'nın adı bile geçmezken, insanın "mucize" diye tanımlayabileceği bir olaya da rastlanmaz. Örneğin Mesih İsa fırtınayı dindirdiğinde, 5000 kişiyi doyurduğunda, ölüyü dirilttiğinde Tanrı'nın bu yaratılış üzerinde işleyişini güçlü bir şekilde göstermiş oldu. Ancak bizler Tanrı'nın nasıl çalıştığını görmesek de (bilmesek de, kavrayamasak da), Ester kitabında bize Tanrı'nın daima her şey üzerinde hükmettiği konusunda güvence verilir. Tanrı'nın tarihi nasıl yönlendirdiği ve en sıradan olayları nasıl kullandığı konusunda Ester kitabı bize "mucize kadar güçlü" bir tanıklık verir.

Kitabın sonunda korkunun yerini ulusal bir sevinç alması, Ester'i (ve Mordekay'ı) kahraman gibi göstermektedir. Ancak Tanrı burada en küçük bir iman kırıntısını bile kullanarak, yargıyı hak etmiş kimselere nasıl merhamet edildiğini görmemizi ister.

Ester'in öyküsü İsa'dan önce 5. yüzyılda, Kral Ahaşveroş'un ülkeyi Sus (Suşan) kalesinden yönettiği zamanlarda, Pers imparatorluğunda geçmektedir.

Ancak bu noktada bir soru soru ile başlamalıyız. Yahudi halkının burada ne işi var; onların Kenan topraklarında olması gerekmiyor mu?

Tanrı kendi halkını Mısır'dan (kölelik evinden) çıkardığı zaman, onları vaadi olan topraklara getirdi. Burada bütün dünya önünde Tanrı'ya ayrılmış özel bir halk olarak yaşayacaklardı. Bu yüzden Tanrı kendi halkına Mesih gibi yaşamaları için kanunlar ve düzenlemeler vermişti. Fakat İsrail halkı Tanrı'daki çağrısını (Tesniye 7:6)¹ unuttu; kutsal bir ulus olarak yaşamak yerine etrafındaki ulusların putperestliğine özendi.

Nehemya 9:26 Ama halkın söz dinlemedi, sana başkaldırdı. Yasana sırt çevirdiler, sana dönmeleri için kendilerini uyaran peygamberleri öldürdüler. Seni çok aşağıladılar. 27 Bu yüzden onları düşmanlarının eline teslim ettin. Düşmanları onları ezdi. Sıkıntıya düşünce sana feryat ettiler. Onları göklerden duydun, yüce merhametinden ötürü kurtarıcılar gönderdin. Bunlar halkı düşmanlarının elinden kurtardı.

28 Ne var ki İsrail halkı rahata kavuşunca yine senin gözünde kötü olanı yaptı. Bu yüzden onları düşmanlarının eline terk ettin. Düşmanları onlara egemen oldu. Yine sana yönelip feryat ettiler. Onları göklerden duydun ve merhametinden ötürü defalarca kurtardın. 29 "Onları Kutsal Yasan'a dönmeleri için uyardınsa da, gurura kapılarak buyruklarına karşı geldiler. Kurallarını çiğneyip günah işlediler. Oysa kim kurallarına bağlı kalırsa yaşam bulur. İnatla sana sırt çevirdiler, dinlemek istemediler. 30 Yıllarca onlara katlandın. Ruhun'la,

---

¹ Siz Tanrınız RAB için kutsal bir halksınız. Tanrınız RAB, öz halkı olmanız için, yeryüzündeki bütün halkların arasından sizi seçti (krş. Tesniye 10:15; 26:18-19, Çıkış 19:5-6).

peygamberlerin aracılığıyla onları uyardın. Ama kulak asmadılar. Bunun üzerine onları çeşitli ülke halklarının ellerine teslim ettin.

Böylece halkın günahı ve isyanı yüzünden Tanrı onları Babilliler'in eline teslim etti. Şehrin önde gelenleri Babil'e sürgün edildi; Yeruslaim yakıldı ve yağmalandı, direnen pek çok kimse öldürüldü. Böylece yabancı bir ülkede göçmen gibi yaşamaya başladılar. Bundan 70 yıl sonra Persler ve Medler tarafından Babil yıkıldı. Pers kralı Koreş isteyen Yahudiler'in ülkelerine dönmelerine (*yıkılan tapınağın onarılmasına bile*) izin verdi. Koreş'ten yaklaşık elli yıl sonra gelen kral Ahaşveroş, Pers imparatorluğunda Sus kentindeyken, Babil sürgünü zamanında gelen Yahudiler'in bir kısmının zamanında kendilerine verilen geri dönüş özgürlüğünü kullanmayıp yabancı topraklarda yaşamaya devam ettiğini anlıyoruz.

Neden böyle bir yaşamı seçtiler? Çünkü Pers imparatorluğunun zenginliğine, güvenliğine ve rahatlığına alıştılar; Tanrı'nın onlar için hazırladığı topraklara tekrar dönüp Tanrı'nın yasalarına göre yaşamak yerine, biraz Tanrısal kurallar, biraz Pers kültürü arasında, kendilerine canlarının istediği gibi bir yaşam düzeni kurdular. Tanrı'nın kendi halkı için en iyisini vermek istediğini önemsemediler; kendi kararlarını önemsediler. Onlar Kral olan Tanrı'yı unuttukları için, dünyasal bir krallığın altında yaşamaktan memnun olan kalabalıkların temsilcisiydi.

Böyle günlerden birinde Kral Ahaşveroş, Pers ve Med ordu komutanları, ileri gelenler ve il valilerinin de olduğu, yüz seksen gün süren şenliklerle krallığını kutlamaktaydı. Sarayın kalesinde bulunan halka ise yedi gün süren bir şölen verdi (Ester 1:3-5). Yedinci gün, şarabın etkisiyle keyiflenen kral, Kraliçe Vaşti'nin başında tacıyla huzuruna gelmesini görevlilere buyurdu. Bu şekilde kraliçenin ne kadar güzel olduğunu halka ve önderlere göstermek istiyordu (Ester 1:10-11). Ancak Kraliçe Vaşti bu daveti kabul etmeyince, kral buna çok öfkelenmiş ve danışmanlarına böyle bir durumda ne yapılması gerekenleri sordu; böylece yeni birinin kraliçe olarak seçilmesine karar verdiler (Ester 1:14-22).

Böylece bir saray skandalı Ester'i ön plana çıkardı. Ester'in öyküsünü dikkatli bir şekilde okuduğumuzda ise, başka uluslar arasında kaybolmuş bu insanları, Tanrı'nın elinden tutup tekrar kaldırdığını görüyoruz.

Böylece bütün ülkede genç ve güzel kızların Kraliçe Vaşti'nin yerine seçilmek üzere kaleye getirilmesi emredildi (2:1-4). Ester'i evlat edinmiş olan Mordekay onu kraliçe adayı olarak saraya gönderdi. Mordekay Yahudi olduklarını gizli tutması için bu konuda konuşmayı Ester'e yasaklamıştı. Sonuçta bir çok aday arasından Ester kraliçe oldu (2:16-18).

Bu olaydan sonra kral, Haman adında birini yüksek bir göreve atadı ve herkesin onun önünde eğilmesini buyurdu. Ancak Mordekay'ın eğilmediğini gören ve daha önceden onun Yahudi olduğunu bilen bazıları durumu Haman'a bildirdiler (3:1-5). Böylece Haman ülkedeki bütün Yahudiler'in öldürülmesi için plan yapmaya başladı (3:6). Bu iş için en uygun zamanı belirlemek için kura çekildi. Yaklaşık bir yıl sonra mart ayı içinde Yahudiler'in yok edilmesi için karar alındı (3:8-11). Bu karar mektubu çoğaltılıp her ile gönderildi (3:12-13); belirlenen zamanda genç, yaşlı, kadın,

çocuk, bütün Yahudiler'in bir günde öldürölüp yok edilmesi, kökünün kurutulup mal mülklerinin de yağmalanmasını buyuruldu. Halk şaşkınlık ve korku içindeydi...

Halk oruç tutup dua etmeye başladı. Mordekay çıkan fermanın bir kopyasını harem ağası aracılığı ile Ester'e gönderdi; Ester'in krala çıkıp merhamet dilemesini istedi. Ancak çağrılmadan kim kralın yanına çıkarsa, kadın ya da erkek olsun öldürölülebilirdi. Ester uzun bir zamandır kralın yanına çağrılmamıştı ve kendiliğinden gitmeye korktu. Ancak Ester daha sonra Mordekay'a *"Git, Sus'taki bütün Yahudiler'i topla; benim için oruç tutun; üç gün, üç gece hiçbir şey yemeyin, içmeyin. Hizmetçilerimle ben de sizin gibi oruç tutacağız. Ardından, kurala aykırı olduğu halde kralın huzuruna çıkacağım; ölürsem ölürüm"* şeklinde bir haber yolladı.

Gün geldiğinde Ester kralın huzuruna çıktı, Kral ona isteğini sorduğunda o da vereceği davete katılmalarını rica etti. İsteğini doğrudan konuşmak yerine erteledi, Kral ve Haman'ı vereceği şölene davet etti. Ester paniğe kapılmadan uygun zamanı bekledi ve kral ona dileğini sorduğunda *"Ey kralım, ben ve halkım öldürölüp yok edilmek, yeryüzünden silinmek üzereyiz; düşmanımız, bu kötü Haman'dır"* diye cevap verdi (7:3-6).

Bir gece önce uykusu kaçan kral, arşivde görevliye tarihçeyi okuttururken, kendisini öldürmeyi planlayanları Mordekay'ın ihbar ettiğini fakat onun bu iyiliğine karşın Mordekay'a hiçbir iyilik yapılmadığını öğrenmişti (6:1-4). Bu arada kendisine eğilmediği için Mordekay'ı erkenden astırmayı planlayan Haman, sarayın bahçesinde darağacı kurduymuştu.

Ester'den duyduklarına öfkelenen kral, Haman'ı Mordekay için hazırlattığı darağacına astırttı. Ester ve Mordekay düşmandan ve ölümden kurtulmuşlar; kralın beğenisini kazanmışlardı. Ancak mevcut yasaya göre halen ülkedeki bütün Yahudiler öldürölülecekti. Çünkü kral adına yazılmış ve onun yüzüğüyle mühürlenmiş kanun iptal edilemezdi. Bu yüzden kral adına uygun bir şekilde yeni bir hazırlanması gerekti. Mordekay her ilde geçerli olan dilde *"Yahudiler'e bütün kentlerde toplanma ve kendilerini koruma hakkını veren, kendilerine, çocuklarına ve kadınlarına saldıracak düşman halkın ya da ilin silahlı güçlerini öldürüp yok etmelerine"* izin verildiğini bildiren yazılar hazırlayıp, kralın yüzüğü ile mühürledi. Böylece bu ferman ülkenin her yerinde duyuruldu (8:8-11).

8:17 Kralın buyruğu ve fermanı ulaştığı her ilde ve her kentte Yahudiler arasında sevinç ve mutluluğa yol açtı. Şölenler düzenlendi, bir bayram havası doğdu. Ülkedeki halklardan çok sayıda kişi Yahudi oldu; çünkü Yahudi korkusu hepsini sarmıştı.

Böylece Yahudiler'i yok etmeyi planlayanların kendileri yok edildi. Böylece Mordekay bu tarihi olayın bayram olarak kutlanmasını buyurdu.

9:22 Çünkü o günler, Yahudiler'in düşmanlarından kurtulduğu günlerdir. O ay kederlerinin sevince, yasalarının mutluluğa dönüştüğü aydır. Mordekay o günlerde şölenler düzenleyip eğlenmelerini, birbirlerine yemek sunmalarını, yoksullara armağanlar vermelerini buyurdu.

9:26 ... Bu gelenek kendileri için, soylarından olanlar ve onlara katılan herkes için geçerli olacaktı.

Böylece Kraliçe Ester ve Yahudi Mordekay [birlikte] Purim'le ilgili düzenlemeleri "tam yetkiyle yazıp" uygulanmasını ve bilinmesini sağladılar (9:29). "Purim'e ilişkin bu düzenlemeler Ester'in buyruğuyla onaylandı ve kayda geçirildi" (9:32).

Bu tarihi olaylardan ne öğreniyoruz?

(Elbette ki Kutsal Kitap'ın Tanrısı'nın diğer dünya dinlerinden farklı olduğunu öğreniyoruz)

Tanrı'yı ve yasasını ihmal etmiş bir halkın, Tanrı'nın yargısı ile sürgün edildiğini, ancak orada bile tövbe edip geri dönme fırsatını değerlendirmek yerine ortama uyum sağlayıp Tanrı'nın yaşam ve iman için, onlar için belirlediği yerden farklı yerleri sevip benimsediklerini, daha büyük yargıyı hak ettiklerini, Tanrı'nın lütfu ile kralın gözünde beğeni kazanıp ölümden kurtulduklarını öğreniyoruz.

[Kutsal Kitap ve kadın konusu açısından bakarsak] Böyle zor bir durumdayken, Tanrı'nın yargısıyla dağılmış olarak yaşarken, kendi rahatlıkları Yahudi olduğunu saklayabilen iki kişiyi (Ester ve Mordekay) Tanrı'nın halen nasıl koruduğunu öğreniyoruz.

Yahudi oldukların gizlerken, bu iki kişiyi Tanrı'nın bir kahraman gibi yükselttiğini öğreniyoruz.

Ester ve Mordekay'ın bütün Tanrı halkı için eşit bir şekilde çalışmasının, kadın ve erkek arasında görev dağılımı açısından farklar olmasına rağmen; gerektiğinde bütün bir ulus için karar verebilecek kadar armağan, bilgi ve yetki paylaşımı içinde birlikte çalışmasının mümkün olduğunu öğreniyoruz.

Bu tarihsel olayın Kutsal Kitap kayıtlarına geçirilmiş olması, dini açıdan kadının yerinin Tanrı tarafından belirlendiğini; kültürün veya geleneklerin ne öğrettiğine göre değil, kadına saygın bir yer veren Tanrı'ya göre kadınların böyle saygınlıkla kabul edilmesi gerektiğini öğreniyoruz.